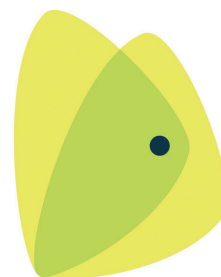

Årsberetning 2025

DN Frederikssund

2025 har været et år med mange temaer på programmet. Det har blandt andet budt på:

- Den grønne trepart
- Nyt vandressourcecenter
- Naturkonferencen 1. marts på Metalskolen
- Årets arrangementer
- Gadekærsprojektet
- Ny råstofplan
- Ny kommuneplan
- Revision af Fingerplanen
- Sidste etape af Frederikssundmotorvejen
- Fredninger
- Rapport fra lelauget
- Klimarådet
- Grønt forum
- Lokale sager
- Ny fredningsaftale underskrevet

Den grønne trepart

Aftalen om den grønne trepart blev indgået i slutningen af 2024. Der blev nedsat et nyt ministerium for at sikre aftalens implementering, og det skabte travlhed og hektisk aktivitet hele vejen igennem DN's organisation. Centralt blev oprettet en ny afdeling, og i hver af de 23 lokale treparter skulle findes 2 dygtige repræsentanter for DN. I treparten for Roskilde Fjord og Isefjorden faldt valget på Kirsten Hansen og Ole Busck

Frederikssund kommune nedsatte i efteråret 2024 et §17, stk. 4 -udvalg om arealomlægning i kommunen med deltagelse fra bl. a. landbrug og DN Frederikssund.

Der har været en udmærket dialog hele vejen igennem.

Undervejs i forløbet har der været tur til Selsø gods , hvor der syd for kirken er reetableret et vådområde nærmest ved bare at slukke for en pumpe. Området er en søndagstur værd.

Udvalget blev også præsenteret for markarealer syd for Venslev, hvor en lokal lodsejer redegjorde for vandets vandring fra mark til fjord .

Udvalget afleverede i juni måned sit forslag, der beskriver den fremtidige proces, hvorefter det konkrete arbejde skal gå i gang.

Forvaltningen har siden arbejdet med arealudtagningen.

Nyt vandressourcecenter

Der stilles til stadighed øgede krav til rensning af vores spildevand. De eksisterende rensningsanlæg kan ikke leve op til disse krav. Derfor er det besluttet at undersøge mulighederne for, at Novafos kan bygge et nyt og større rensesanlæg, der skal modtage spildevandet fra størstedelen af Frederikssund kommune og også fra andre kommuner. Da anlægget samtidig skal producere varme, kaldes det et vandressourcecenter.

I DN Frederikssund har vi taget til efterretning, at vandressourcecentret etableres, hvis undersøgelserne altså viser, at det kan lade sig gøre.

Det betyder ikke, at vi ikke har bekymringer i den anledning. Det drejer sig primært om udløbet i Roskilde Fjord samt vandløbene, som kommer til at miste en del af den vandtilstrømning, der nu kommer fra rensesanlæggene. Vi har en god dialog med projektmedarbejderne i Novafos, hvor vi ved flere møder har givet udtryk for vores bekymringer, og det er vores indtryk, at der bliver lyttet.

Årets ture og arrangementer

Naturkonference på Metalskolen

Afdelingen havde lørdag den 1. marts inviteret til naturkonference på Metalskolen i Jørlunde med fokus på drikkevand. DN's præsident Maria Reumert Gjerding åbnede konferencen og redegjorde for DN's politik på området. Efterfølgende præsenterede politisk rådgiver i DN Walter Brüsich en oversigt over vores drikkevands tilstand generelt og specifikt i Frederikssund kommune. Stigende forurening vækker bekymring, og han fremlagde en 5 punkts plan for grundvandet:

1. Anlæggelse af grundvandsparker
2. Et moderniseret godkendelsessystem for sprøjtegifte
3. Forbud mod brug af pesticider i byområder
4. Forbud mod sprøjtegifte ved landbrugsboringer (markvanding)
5. Nye finansieringsmodeller til opkøb af sårbare områder

Herefter præsenterede Jens Andersen, der i DN-regi arbejder med grundvandsparker, hvad dette koncept dækker over. En grundvandspark kombinerer beskyttelse af drikkevandet mod grundvandstruende stoffer med bedre vilkår for naturen, rekreation, økologisk jordbrug, klimatilpasning og naturformidling.

Endelig fremlagde landmand og direktør i Danmarks Økologiske Jordbrugsfond Kim Qvist de økologiske principper og hvordan økologien kan være med til at beskytte og redde grundvandet.

April 2025 - Affaldsindsamlingen

I år nåede vi kun at arrangere indsamling af affald i Skibby og Slangstrup, men til gengæld er der mange andre der havde taget initiativ til at oprette en indsamling rundt omkring.

I alt blev der oprettet 17 indsamlinger i kommunen på affaldsindsamlingen.dk

13. april 2025 - Fugle ved Fjorden

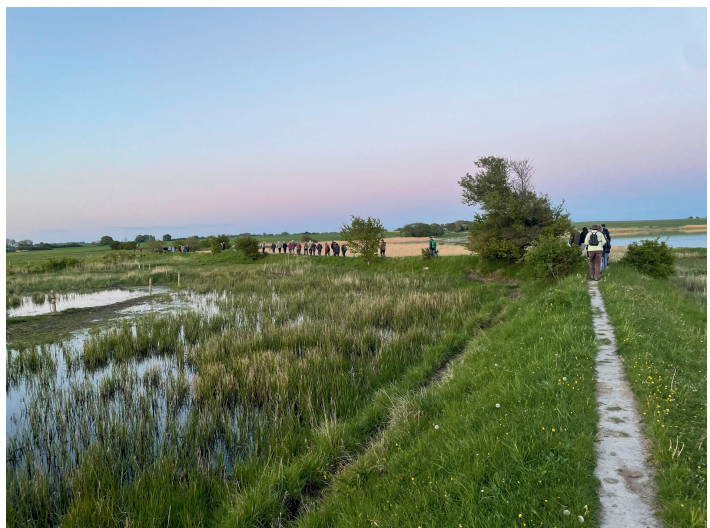
Som opfølgning på efterårets tur tog vi igen i foråret forbi Linderupvej for at nyde synet af forårets trækfugle og vadefugle i Roskilde Fjord. John Hansen fra DOF vejledte på dagen de 30 fremmødte.

24. april - Fredede kystskrænter ved Kyndby Huse

24 botanikinteresserede deltog i turen. Her så vi ikke mindst blomstrende himmelblå lungeurt, som har sit eneste voksested i Danmark på disse skrænter. Vandrefalken, som bor på Kyndbyværket, glædede os også med en overflyvning.

12. maj - Fuldmånetur ved Skrivernæbbet

En aften i fuldmånens skær med Anders Bülow, direktør for Skjoldungernes Land, som undervejs på den 6 km lange tur blandt meget andet kunne fortælle de 70 deltagere om succesen med inddæmning af Bredevig Mose, fuglelivet og Selsø Slot.

17. maj - Nattergaletur

10 morgenfriske deltagere vandrede med Eva i solopgangen i Græse Ådals nedre del og lyttede til nattergal og andre fugle.

17. maj - Livet ved gadekæret

Lokalforeningens flotte publikation om kommunens gadekær blev præsenteret foran Sønderby Gadekær og de 50 fremmødte gæster mødtes herefter i Kulturhuset til en hyggelig snak.

3. juni - Markvandring i Manderup

Landmand Morten Alfastsen fortalte 22 interesserede deltagere om de mere praktiske aspekter i arbejdet med den grønne trepart, og han viste ved samme lejlighed sine flotte lupinmarker ved Selsø.

22. juni - Sillebro Ådal

Vandretur langs ådalens nedre del fra Vinge Station via moser, bålhytte og byhave, forbi den mulige DSB-grund og Foss og videre ad mark og sti til Frederikssund Station. Undervejs fortalte naturvejleder og byrådsmedlem Ole Frimann Hansen de 16 deltagere om vikinger, spejdere, naturen og især om de miljømæssige aspekter for udvikling i området.

3. august - Jægerspris skyde- og øvelsesterræn

Biolog og sommerfuglespecialist Zelina Petersen stod sammen med kommandant for Jægerspris skyde- og øvelsesterræn, major Morten Malthé Pedersen for en våd men spændende dagsudflugt i terrænet. Den fuldt bookede tur for 25 deltagere bød på fortællinger om det militære område og den unikke natur. På trods af kuling og regn, så vi insekter som hvepseedderkop, lindesværmer og okkergul randøje.

12. august - Tur til Eskilsø

Eskilsø er Roskilde Fjords største ø med et areal på 1,4 kvadratkilometer, og det er den eneste ø i Roskilde Fjord med faste beboere. Sam, som bor på øen, var vanen tro guide på denne populære tur, der som sædvanlig var fuldt booket.

23. august - Snake City Stand

Afdelingen var igen i år repræsenteret på jazzfestivalen. Kort over stier i området er med til at trække lokale gæster til teltet og vi fik bl.a. talt om, at gamle stier bliver inddraget til landbrugsland.

7. september - Lelaugget på Skuldelev Ås og vandreture

Marian Bette Grøndal og lelaugget fortalte om deres arbejde og hvordan biodiversiteten ændrer sig over sæsonen, når der tages høslæt. De fleste af de 30 deltagere valgte herefter at tage med på vandretur på åsen med Minna Møller som guide.

7. september - Stand på Svanholm Høstmarked

Vi mødte mange børn, som var interesserede i at se på dyr i forstørrelsesglas og hermed fik vi også kontakt til forældre og mulige medlemmer.

10. september - Besøg på Slangerup Renseanlæg

Max Herzog og kollega Annette Hou Adrian fortalte om de forskellige processer i rensesanlægget og om perspektiverne i det planlagte vandressourcecenter ved Frederikssund. En tur til den nærliggende Græse Å med undersøgelse af livet i åen, før og efter udledningen fra rensesanlægget, gav et billede af, hvad rensset spildevand betyder for naturen. 10 deltagere.

Gadekærsprojektet

I afdelingen har vi som bekendt gennem de sidste år arbejdet med at indsamle billeder og beretninger fra gadekærene i kommunen. Det har været vores hensigt at få fremstillet en publikation med disse beretninger og billeder. Det lykkedes her i foråret.

17. maj kunne vi ved et arrangement ved gadekæret i Sønderby præsentere et hæfte på knap 40 sider med tekster og billeder. Virkelig flot synes vi selv.

Hæftet er uddelt til bylaug, byrådet, historiske foreninger og andre, der har været med i processen.

Hæftet ligger fremme i Kulturhuset i Sønderby, hos Høkeren i Venslev samt i Rejsestalden. Her vil interesserede kunne erhverve sig hæftet, og det vil glæde os, hvis man samtidig som tak donerer et selvvalgt beløb til DN.

Ny råstofplan

På falderebet til sammenlægning af Region Hovedstaden og Region Sjælland har regionerne været nødt til at udarbejde planer for råstofudvinding, der kan dække behovet inden for den nuværende region de næste 12 år.

Det har betydet, at virkelig mange områder i Frederikssund kommune er foreslået som graveområder. Hvis disse planer føres ud i livet, vil det have stor negativ indflydelse på natur, befolkning og ikke mindst landskaber. Mange har indsendt høringsvar med protester, herunder også DN Frederikssund.

Vi har peget på, at de fleste af de udpegede områder ligger inden for kystnærhedszonen. Vi har bl.a. peget på faren for forurening af grundvandet og vi har peget på, at de smukke landskaber risikerer at blive skæmmet af kæmpestore råstofgrave.

Ny kommuneplan - budget

Her mod afslutningen af byrådsperioden er det tid til at vedtage en ny kommuneplan, de overordnede retningslinjer for udviklingen i Frederikssund kommune.

Det har vi i DN Frederikssund naturligvis også skullet forholde os til.

I vores høringssvar peger vi på, at det bliver i denne planperiode, at intentionerne i den grønne trepart skal føres ud i livet. Det betyder, at der skal ske arealomlægninger, således at landbrugsjord tages ud af konventionel drift, således at kvælstofudledningen til vores fjorde begrænses kraftigt. Dette vil samtidig beskytte vores drikkevand, hvor vi også har peget på det højst nødvendige, at der oprettes grundvandsparker, hvor der ikke må anvendes sprøjtemidler eller gødning.

Vi går ind for vedvarende energi. Såvel vindmøller som solceller skal placeres med størst mulig hensyntagen til naturen og landskabet, og vi har peget på at stramme retningslinjerne for randbeplantning ved solcelleparker.

Et af Frederikssund kommunes største attraktionsværdier er vores natur.

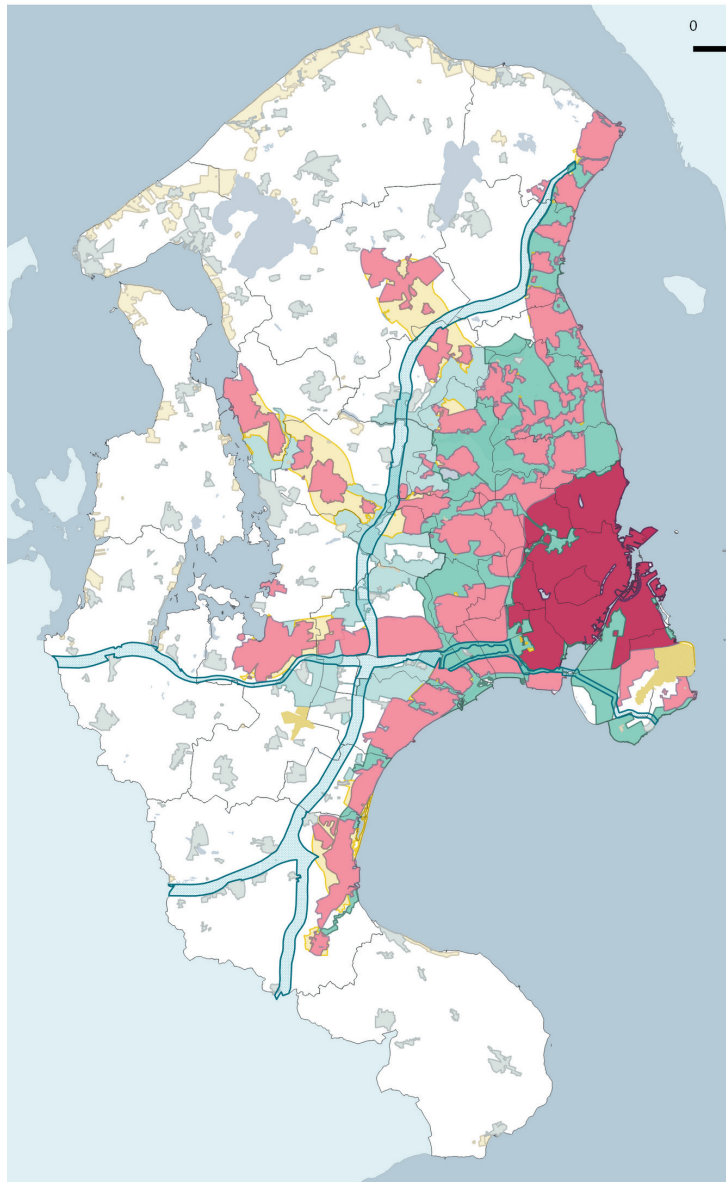
Derfor er det ret bemærkelsesværdigt, at en nylig offentliggjort undersøgelse viser, at Frederikssund kommune ligger på en delt andenplads – fra bunden vel at mærke – når man ser på, hvor stor en del af det samlede budget, der bruges på natur. 0,27 %.

Hvis beløbet fordobledes, ville det have forsvindende lille betydning i det samlede budget, men gøre en kæmpe forskel for naturplejen.

Revision af fingerplanen

Fingerplanen stammer fra 1947 og regulerer den fysiske planlægning i Hovedstadsområdet. Denne plan ønskes nu revideret. For DN er det naturligvis vigtigt, at naturen sikres plads også i en kommende fingerplan. I tilknytning hertil har DN gennem de seneste år arbejdet med et andet nationalt planlægningsprojekt, nemlig den såkaldte transportkorridor. Her har store arealer gennem en årrække været reserveret til veje og anden form for infrastruktur. Det drejer sig om et bælte vest om København fra Helsingør til Køge med en afstikker til Roskilde.

Fra forskellig side har der været ytret ønske om at ophæve disse reservationer. DN er gået ind i denne debat med et forslag om, at reservationerne bibeholdes, men således, at områderne omdefinieres fra transportkorridor til naturkorridor. Det berører jo ikke direkte Frederikssund, men afdelingen har støttet projektet.

Frederikssundmotorvejen

Vi blev i starten af maj kontaktet af DN-Egedal, der havde udarbejdet et omfattende høringssvar til Vejdirektoratet vedrørende den kommende motorvej til Frederikssund. Spørgsmålet i bestyrelsen var: Er der noget, vi kan ønske anderledes - for det er vedtaget, at den skal bygges. I Frederikssund Kommune kommer næsten hele strækningen til at følge den nuværende Frederikssundsvej (rute 53).

Frederikssund bliver berørt af øget trafik - ingen tvivl om dette, der bliver tale om en barriere, der er umulig at krydse både for dyr og mennesker - så derfor er passagerne vigtige.

Her mener DN Frederikssund ikke, at de planlagte passager er tilstrækkelige. Specielt ikke i området ved Sillebro Å. Der er behov for en væsentlig ændring i projektet, der i højere grad tilgodeser behovet for en velfungerende og landskabelig acceptabel passage mellem det anlagte stiforløb i Sillebro Å-dal og nye kommende forbindelser til Vinge og det åbne land.

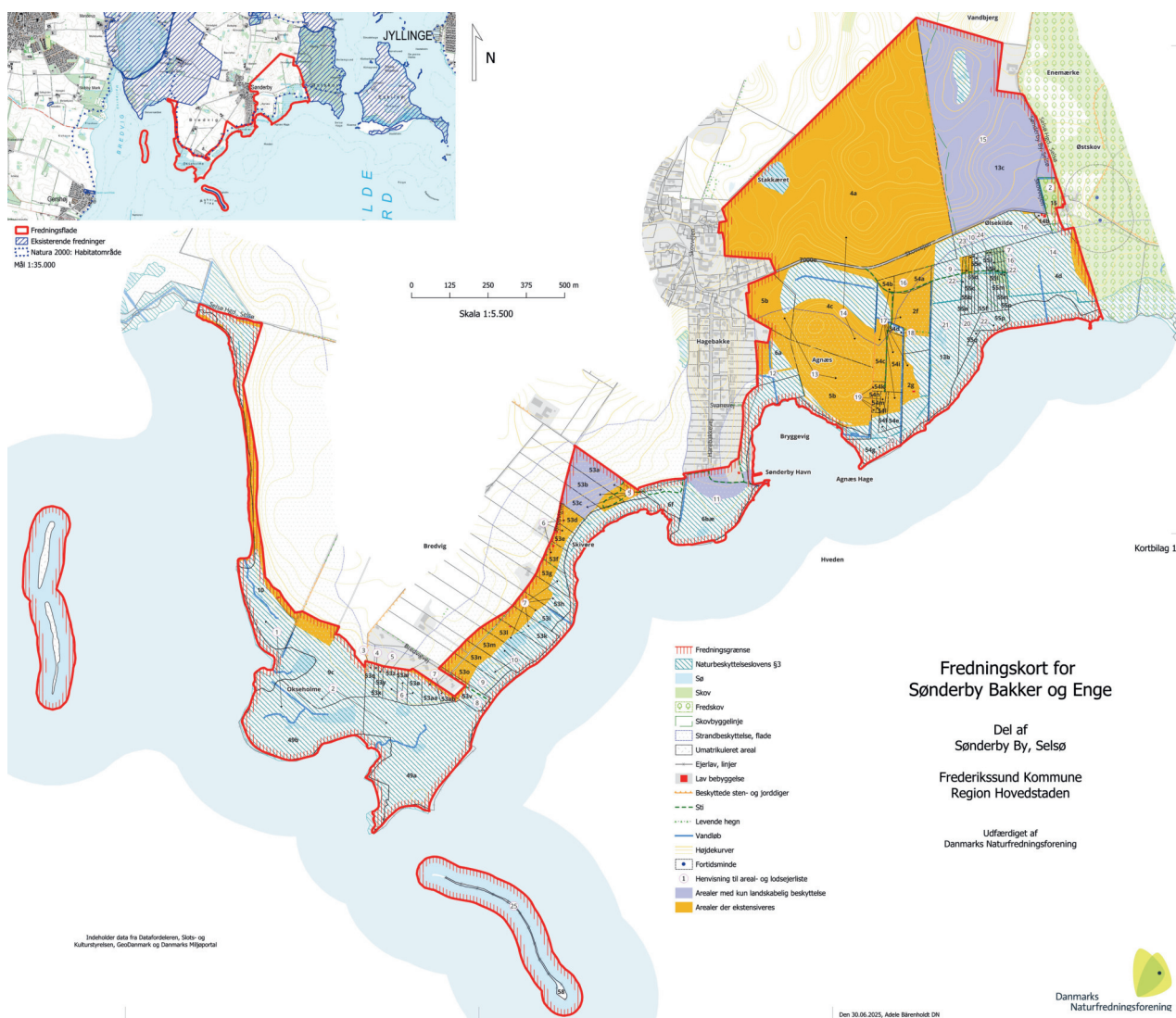
Vores høringssvar blev præsenteret ved et møde i vejdirektoratet, hvor man tilkendegav interesse og sympati for vores holdninger.

Ny fredning på vej

I 2022 blev Jægerspris Skydeterræn fredet. Godt nok en hvilende fredning, men dog en fredning. Nu er vi på vej med endnu en fredning i vores kommune. Der er nu udarbejdet et fredningsforslag for Sønderby bakker og enge. Med denne fredning bindes fredningen ved Selsø og fredningen af Østskoven og området nord for denne sammen.

Formålet med fredningen er at beskytte og udvikle naturværdierne i de værdifulde strandenge og overdrev ud til Roskilde fjord gennem sikring af den biologiske mangfoldighed og levevilkårene for et rigt dyre- og planteliv. Desuden at beskytte de landskabelige værdier mm. samt, som der står i forslaget, at forbedre adgangen for offentlig færdsel ad stier og skabe grundlag for naturpleje.

Fredningen rejses af Danmarks Naturfredningsforening og Frederikssund Kommune i fællesskab. På nuværende tidspunkt har der været holdt møde med de implicerede lodsejere, og sagen er nu overgivet til Fredningsnævnet for Nordsjælland, der har taget skridt til endnu et møde med lodsejere og interessenter. Ved dette årsmøde er sagen således ikke endnu endeligt afgjort

Rapport fra Lelauget

Lelauget har arbejdet videre med høslæt på 3. år i Kildeskåret. Området udvikler sig stadig i retning af mange flere blomstrende urter i antal og nogle arter har bredt sig ud over, hvad vi havde turdet håbe på. Der er ikke som sådan kommet mange flere nye arter, men de karakteristiske arter for overdrevet, som blåhat, kællingetand, rundbælg, merian m. fl. breder sig i forhold til for bare 2 år siden.

Vi kan blandt andet derfor på vore høslætdage glæde os over den vrimmel, der er af blomstrende urter og insekter og andre dyr, og nogle gange går der lang tid inden vi kommer i gang med lære, fordi vi lige skulle fotografere eller se en dværgblåfugl, en kvadratedderkop, små markfirben, en snog, der glider ned i skjul, en vejrandøje, hjertegræsset, der står som en violet sky på store dele af området eller pilealantens gule farve.

Vi har nu fået bugt med de mest kvælstofelskende græsarter, der skygger og danner tyk førne, og fået beskåret de invasive arter, så de ikke dominerer mere. Det vil kræve fortsat høslæt eller anden naturpleje, hvis den gode udvikling skal fortsætte.

Le lauget er stadig fuldtallige i forhold til opstarten i efteråret 2022, og vi glæder os over, at der af og til kommer nye til i kortere eller længere tid. Det er ikke et krav, at man skal møde op hver gang, og alle er velkomne til at komme og deltage på høslætdage i forhold til tid og kræfter.

På et velbesøgt vandretursarrangement til Skuldelev Ås i lokalafdelingens regi, havde vi i år mulighed for at fortælle en bredere kreds om vores arbejde med høslæt. Efterfølgende fik vi mange spørgsmål, og der var stor interesse for vores arbejde.

Der er mange forskellige brugere af Kildeskåret. Lystfiskere, hundeluftere, folk, der skal bade i søen, overnattende i shelteret, familier på skovtur m. fl. og vi kommer naturligt i kontakt med mange af dem.

Vi får langt overvejende positive reaktioner på vores arbejde og ofte et tak, fordi de på en eller anden måde synes, at vi passer på Kildeskåret.

Vi har fortsat et godt samarbejde med Frederikssund Kommune, der hvert år giver tilladelse til høslæt på området og udstikker rammerne for, hvad vi skal lave. Vi håber, at vi kan fortsætte arbejdet i 2026.

En stor tak for hjælp til slibning og reparation af leerne om efteråret i Timms hyggelige værksted og øvrigt samarbejde også til lokalafdelingen for DN i Frederikssund, hvor vi findes i nyhedsbrevene og høslætdagene er i kalenderen.

Klimarådet

DN Frederikssund har i det forløbne år været med til at sætte dagsordenen for drøftelser i Frederikssund Kommunens Klimaråd. Der er blevet debatteret og informeret om klimapolitiske udfordringer inden for energi- og vandforsyning, samt udnyttelse af ressourcer og kommunens spildevand. Der er fint af blive oplyst om det, der er på vej, og gennem åben debat få mulighed for at give feedback til embedsværk og eksperter. Der er et stort plus at have et forum, hvor alle bliver klogere og får en bredere forståelse for udfordringer, muligheder og økonomi.

Grønt Forum

DN er repræsenteret i kommunens grønne forum, hvor vi bl.a. har presset på og bidraget med viden til kommunens "Indsatsplan for bekæmpelse af bjørneklo 2024-2028". Nu hvor der er lavet en indsatsplan for kommunens bekæmpelse af bjørneklo, er det muligt for kommunen at skrive til borgere, der har udfordringer med bjørneklo, at de skal fjernes.

I september inviterede vi KNE, PT samt relevante personer i forvaltningen til besigtigelse på Hammergården. Det var for at skabe opmærksomhed på behovet for et handikaptoilet. Der er søgt og bevilget fondsmidler til to handikapshelters på betingelse af at kommunen etablerer handikaptoilet. Fondsmidlerne er pt. udskudt to gange på grund af manglende handikaptoilet, så det er vigtigt at toilettet kommer nu. Det er sjældent at et så kuperet område er så lettilgængeligt med faste stier som ude ved Hammergården, så hvis det går igennem, får vi noget ganske særligt. Der er tilmed nærtliggende P-plads, lige op ad Fjordstien og tæt på Orøfærgen samt Naturstyrelsens velholdte naturområde Hammerbakke.

Lokale sager

Ud over de større regionale sager dukker der også mindre lokale sager op, som kræver vores opmærksomhed. Det kan f.eks. være dispensationer i forhold til fredninger eller Naturbeskyttelsesloven eller tilladelser i henhold til planloven.

En af sagerne har tiltrukket sig opmærksomhed fra den lokale presse. Det drejer sig om et ønske fra en lodsejer om at fylde den gamle banegrav ved Bonderup op med jord og samtidig rørlægge det lille vandløb, der løber i bunden. Banegraven ligger meget tæt på Naturstyrelsens nye skov, og det vil give rigtig god mening, at de to områder forbindes med en sti, så borgerne kan nyde en varieret vandretur i det nyrejste skovområde og naturen i den gamle banegrav.

Jens Timm Jensen og Jørgen Bech fremviste området og argumenterede for bevarelsen af naturområdet i bl.a. Frederiksborg Amtsavis.

Sagen har været begæret på byrådets dagsorden og derfra tilbagesendt til udvalget for plan og teknik.

Sagen er endnu ikke afgjort.

Ny fredningsaftale underskrevet

Jægersprislejren dannede 18. september 2025 rammen om indgåelse af en vigtig aftale mellem Danmarks Naturfredningsforening og Forsvarsministeriet. Begge parter ønsker, at de store naturmæssige potentialer, der findes på forswarets arealer, bevares for fremtiden – samtidig med, at terrænerne kan danne rammen om vigtige samfundsopgaver.

Forsvarsministeriet og DN vil derfor indlede et samarbejde, hvor naturen i en række af forswarets arealer fredes i form af en såkaldt "hvilende fredning". Det indebærer, at fredningen først træder i kraft, når forsaret forlader området.

Forsvarsminister Troels Lund Poulsen og DN's præsident Maria Reumert Gjerding var mødt op for at underskrive dokumenterne, og flere DN-medlemmer var – sammen med andre – til stede for at overvære begivenheden.

Store dele af skydeterrænet ved Jægerspris er allerede omfattet af en sådan fredning, og DN vil nu starte fredninger op på flere militære områder.

Nyhedsbreve

Vi har i årets løb udsendt 15 nyhedsbreve til gennemsnitligt 1100 modtagere

Bestyrelsens arbejde

Efter årsmødet konstituerede bestyrelsen sig med et formandskab bestående af Jens Timm Jensen og Grethe Reedtz.

De øvrige bestyrelsesmedlemmer er Andreas Hanefeld Dziegiel, Harry Glogauer, Henrik Jenvall, Henrik Lauritzen, Jørgen Hvalkof, Ole Gorm Norden Andersen og Per Seerup.

I bestyrelsesarbejdet deltager i øvrigt suppleanterne Ursula Lange, Jens Højslev Petersen og Elsebeth Kjær.

På bestyrelsens vegne
Jens Timm Jensen
Grethe Reedtz

Danmarks
Naturfredningsforening

